

Plymouth, Pa., 29 Birželio.

Praeidami pro puikius ir turtingai pagražintus namus, ir dasizinoję, kad jų savinikas yra didelis turcius, nenoroms pamislįjeme: „kaip tai bučiau laimingas, kad turėčiau šitoki namą ir tokiais turtais, kaip jo savinikas, naudčiau“. Ir isztikro, mums rodos, kad tikt prie turtingo gyvenimo, arba gyvenimo pilno turtiszko isztekliaus galima buti visame laimingu. Bet su tūm labai tankei mes skaudžei apsirinkame, ir jeigu arečiau prisiziurėsime ir pažinsim tokį gyvenimą, pamatysim, kad ir turčiai ne visad jaučiasi laimingais. Ne dėl to, žinoma, nesijaučia laimingais, kad kartais gal sąžinė iszmėtinėje už nuskriaudimą kitų savo brolių, bet tankiausia — kad, kaip ir kožno žmogaus, norai niekad neyra užganėdinami pilnai ir nėra galo jiems. Paveikslų, tai patvirtinanczių, rasime gana daug kaip praslinkusių taip ir dabartiniam laike. Sztai da nepersenei praneszė gaziotos, kad Barney Barnato, vienas isz turtingiausių žmonių, papildė patzudystę, iszokdamas, laike jurinės kelionės isz Kapstado (Pietinėje Aprikoje) į Angliją, į vandenį ir tūmi sav galą darydamas. Jisai varė prekybą deimantais ant placziausios papėdės ir turėjo daugybę aukso kasyklų, ir visi reikalaiėjo ko puikiau. Bet po nekuriam laikui taip pradėjo nesisekt kad suvis į nusiminimą įpūlė ir isz tos priezasties papildė patzudystę. Ziurint ant to viso negalima todėl sakyti, kad jo gyvenimas buvo laimingas. Ne mažiau nesijaučia laimingu ir tas, kuris da tikt troksza pastot turtingu ir tvėre galvoje savo yvairių yvairesnius planus bei jieszko kelių kaip iki to daeiti. Ir jeigu toks geidimas yra nenumaudžemas, — tankiausia, ir net visad, keles kuriūmi ei-

damas mislije pasiekti didžius turtus yra baisiai szlyksztus, neteisybių ir skriaudų pilnas. O kadangi sunku atrasti, ir labai mažai, tokių žmonių, kurie nenorėtu buti turtingais, tai jieszkanecių su ne teisybe turtų rasime ir tarp mus. Ir isztikro tokių tarp mus yra ir nekurius ypatiszkai pažindami žinom jų darbus, o apie kitus skaitome praneszimus į mus laikraszczius, kad tai suvage kurpinigus, tai be jokios mielaszirdystės kitur lupa nū žmonių paskutinę odą ir paskutinį centą isz kiszeniaus traukė ir t. t. — ir tai vis dėl to, kad pačiam pastoti turtingu ir gyventi paskiaus prie geriausių iszlygų gyvenimo nieko pačiam neweikent. Bet kaip panaszus užsigeidimas pasirodys neiszmintingu, jeigu isz persitikrinimo matom, kad norai žmogaus niekad neyra užganėdami: jų kas daugiau tur, jų labiau troksza da daugiau įgyti, ir tas noras tiktai tada pasibaige, kada giltinė tą žmogų paguldo į grąbą, o sykiu su jų ir visus jo norus. Surinkti ar neteisingai sulupti turtai ne yra jau tada jam reikalingi, ir jeigu rinkdamas turtus jis nuskriaudė kurį ar kurius isz savo brolių, tie po jo myrio minavoje jį su prakeikimu. Apart virsz paminėto reike da ir tai pasakyti, kad kaip troszkimas turtų ne tur galo, taip ir noras smagesnio, ar prie geresnių vis iszlygų, gyvenimo ne tur rybų. Tai-gi isz visa ko aiszku, kad rupestis apie gerumą gyvenimo taip toli tur tiktai siekti, kad but užganėdinti kasdieniniai mus reikalai, t. y. kad ne reiktu kęst bado ar alkio ir szalczio. Bet kad prie sziaudieninių iszlygų surėdimo draugijos ne visad esame nū to apsergėti ir badas su szalcziu labai tankei atsilanko į szeimyną vargdienų žmonių, turim sykiu su rupescziu parodyt ir reikalavimus, kad gy-

venimas mūsų but labiau užtikrintas, o dėl to reike rupintis, kad sueiti visiems į vienybę ir kur skriaudą matysim pasirupinti visiems isz vien tai paszalinti. Tada gyvenimas bus pilnai užganėdintas, nors neturėsime nei puikių puikiausių namų nei tukstanczių dolerių kiszeniuje.

Isz Lietuvos.

Isz Suvalkų rėdybos.

„Varpo“ 3 N. sztai ką raszo p. Z. isz Seinų: Paskutiniame laike pasklido gandas, buk Seinų dijecezija neužilgo gausianti vyskupą; buk Maskolijos valdzia iszsiuntusi į Rymą popieras su trimis kandidatais: Baranausku — Kauno sufraganu, Cirtauta — Kauno seminarijos rektorium ir Krajevskiu dabartiniu Seinų administratorium; buk Izvolskis, kursai tapo paskirtas paskutiniame laike pasiuntiniu į Belgradą, pasilikęs Ryme, iki nebus užtvirtinti Seinams ir kitoms dijecezijoms vyskupai. Sztos žinios isz Peterburgo, visi joms tiki, apie tai kalba ir dūda savo paaiszkinius: kiekvienas rupinasi įspėti, katras isz szitų kandidatų taps vyskupu Seinūse. Daugiausiai mena ant Baranausko; tai yra žmogus didelio mokslo, augsztos doros ir priegtam jau faktiszka vyskupas; jisai be abejojimo yra pirmiausiu. Po Baranausku eina Cirtauta. Bet nieks (bent isz lietuvių) ne laukia, kad vyskupu Seinų galėtų pastikti administratorius Krajevskis. Per tokį paskyrimą dijecezijai butų padaryta didelė skriauda: jug tai yra jau karszatės apimtas senelis, kursai nū gyvenimo gal reikalauti skanaus kasnelio ir ramaus kampelio, bet nū jo jau negalima reikalauti, nė darbsztumo, nė energijos. Priegtam jisai yra grynas mozuras, o czia dabar nieks sav negali perstatyti, kad Seinūse sėdėtų vyskupas

ne lietuvis. Krajevskis daugy-daugiausiai gali pasilikti Seinų sufraganu; tad, persikraustęs į Lomzą, galėtų užbaigti ramiai savo amžį. Taip mano visi ir tam yra didelis pamatas. Didesnė pusė Seinų dijecezijos susideda isz lietuvių. Paskutiniūse metūse taip subrendo tautiszkas supratimas lietuvių Suvalkų gubernijos, kad jie gali reikalauti, idant ir Rymas turėtų po akių jų dvasiszkus reikalus. Kiek girdėt Rymas jau žino skirtingumą tarp lietuvių ir lenkų. Ir taip vyskupu Seinūse gali buti tiktai lietuvis, tik tada jisai galės pakakinti dvasiszkus reikalus visų savo avelių: ir lietuvių ir lenkų. Bet da to ne gana, kad vyskupas butų lietuvis: jisai turi buti priegtam pilnas énergijos, kad apvalytų dijeceziją nū sąszlavų, kurios rinkosi, krovėsi joje per ilgą eilę metų. Vyskupas Vierzbovskis buvo sunkus žmogus, mažai terupinosi apie dvasiszkus reikalus savo avelių, daugiausiai sėdėjo sav namie. Paskutiniūse metūse savo amžiaus buvo sunkios ligos apimtas ir faktiszka jau negalėjo užsiimti dijecezija. Valdymas dijecezijos pateko į rankas kanauninko Antanavycziaus. Jisai valdė jau paskutiniūse metūse vyskupystės Vierzbovskio ir faktiszka valdo prie administratoriaus Krajevskio. Tas valdymas gerai tapo atjaustas visoje dijecezijoje. Viena, niekad Seinų konsistorius nebuvo taip nūlaidus prieszais svietiszka valdzia, kaip prie Antanavycziaus. Pvz. Suvalkų kanaunikas nepatinka gubernoriui. Gubernatorius raszo į konsistorių, kad kanauniką perkeltų į mažą parapiją. Antanavyczius tūjau perkelia, o ant to vietos atsiunczia kanauniką, kursai netik ką žemai lenkiasi priesz gubernatorių ir su noru maskoliszka kalba, bet da ant savo gyvenimo durų prikala

lenciukią su maskolizku paraszu, kad tū paženklini savo skirtingumą nū iszkolto kanauniko. Pvz. liepia gubernatorius dūti vietą kokiam tai kunigui valkatai, kursai nežinia isz kur atsirado, ir kurio *curriculum vitae* žino tik jei pats gubernatorius — konsistorius dūda ir net iszsyk prabaszczystę. Liepia pvz. gubernatorius jieszkti į Veiverių seminariją prefekto, kursai religiją iszguldytų maskolizkai, o ne lietuviszkai — konsistorius tūjaus pradeda tokio jieszkinėti. Žinoma, ne viens doras kunigas negalėjo ant to tikti (kun. Czesna net davė pavyzdį, kaip reikia elgtis). Iszjieszkojo už tai-gi Dubauską, žmogų isz doriszkos pusės niekam nevertą; žmogų kursai ėjo į kunigus, kad tik pinigų krauti ir pralobti; žmogų, kuriam geresni kunigai gėdisi ranką padūti. Dubauskas, užklaustas konsistoriaus, ar tiks buti prefektu, aiskiai davė suprasti, kad „jei maskolizkai“, tai tinkas, „jei lietuviszkai“, tai ne.

Konsistorius perstatė, o valdžia, žinoma, tūjaus užtvirtino ir jau metai, kaip Dubauskas sav prefektu ja Veiveriuose. Kovoje už lietuviszką idėją konsistorius ne tik ką mindžioja tą idėją, bet tiesiog atsisuko nū savo krikščioniszku principų, pavesdamas mokini-mą jaunūmenės žmogui, kurio doriszka vertybė yra visai nu-pūlusi.

Prie valdymo Antanavyčiaus ir kunigai pusėtinai pasileido. Susikumavimas su kanauniku užstojo vietą ypatiszkų nūpelnių, paskiriant geresnes dijecezijoje vietas. Nori kunigas gauti geresnią vietą, sakysiu, prabaszczystę, butinai turi atvykti į Seinus, žemai pasilenkti ir net ranką pabucziūti kanaunikui, o paskui gerus prieszpiečius (ir tai da ne vienus), žinoma, su geru vynu iszkelti — tad gal pasi-

tikėti, kad gaus. Arba važiuoja per vakacijas kanaunikas pasivieszėti: saugok Dieve, kad prabaszczius neturėtų gero vyno kanaunikui priimti! už kelių mėnesių gali buti nu trauktas į tokį užkaborį, kur ne ausų nebus matyti.

Nėra didelės tvarkos ir seminarijoje. Regensas, jaunas da kunigas, taria ir elgiasi taip, kaip taria ir nori kanaunikas. Kada tarp klierikų atsirado lietuviszka dvasia, kada jie jie kibo prie skaitymo lietuviszkų laikraszčių ir knygų, regensas, matomai, po įtekme kanauniko, atsiliepė į klierikus, kad jisai „be pasigailėjimo mėtys už tvoros visas piktžoles“. Ir teisybė, už lietuviszką 92 metų-se iszlėkė 2 klieriku, o 93 metų-se kanaunikas pats pagal savo užmanymą (be jokios sesijos), pavarė klieriką, pas kurio tėvus policija darė krata, jieszkodama lietuviszkų knygų. Lietuviszka dvasia dikcziai susimazino Seinų seminarijoje. Klierikai netikt ką beveik dabar neskaito lietuviszkų knygų ir laikraszčių, bet bijosi net kalbėti lietuviszkai.

Naujai paskirtam vyskupui prisieis atkreipti ant szitų dalykų akį. Galima pasitikėti, kad valdžiai kanauniko bus padarytas galas, kad tarpu knygų bus įvesta ir palaikoma disciplina, kad susineszimūse su svietiszka valdžia bus palaikomi reikalai tikėjimo ir žmonių; kad lietuviszka kalba seminarijoje atgaus netik savo tiesas, bet da apturės ir katedrą, kaip tai yra Kauno seminarijoje.

Nurodysiu da ant poros dalykų klierikų gyvenime. Viena, sistema mokinimo yra niekam netikus: daugumas mokiniojų (ne sakau visi) uždūda isz knjgos „nū szitos vietos iki anai“; klierikai kala, mažai suprasdami; pakol kala — žino, kaip tik nekala — užmirszta. Tokia sistema kalimo atszipina protą, ir teisybė,

tarpu klierikų yra mažai vaikinių iszsigudrinusių placziau.

Antra, higieniszkos sąlygos klierikų gyvenimo yra niekam netikusios. Klierikai ne tik sugrusti į kazarnes, kur stokoja ir oro ir szviesos, o užtat dulkių begalė bet mažai gauna judėti. O kas blogiausiai, kad blogai yra matinami: isz ryto torielkėlė krūpų, ant pietų szmotelis mėsos, neatsakantis ne pagal savo didumą, ne pagal suvo vertybę, o vakare arbata ir už dvylekį bulkutė. O ateis toji nelaiminga gavėnia, tad minta klierikai vienomis tik krūpomis, nėra beveik negauna žuvių ir silkės. Už tai-gi baisiai ir iszrodo klierikai. Žodis, kad daugumas isz jų nesenei isz numirusiųjų prisikėlė — skura ir kaulai tebeasiliko. Nėr ką stebėtis, jei klierikai tankiai susergera. Regensas, netik ką neatkreipia akies ant tų priezasczių, kurios taip susilpnina klierikų organizmą ir į ligą jų guldo, bet da tankiai jiems iszmėtinėja, kad jie jie toki silpnadusziai. Matyt jam rodosi, kad Dievo žodžiai geriaus gaivina klierikų kuną, ne kaip szviesa, tyras oras ir geras valgis. Bet patys klierikai, matoma, kitaip mano: jie jie tankiai traukiasi isz seminarijos, kad joje nesusardytų galutinai savo sveikatos (szimet jau praszczalino apie penki).

Isz Kitur.

Suvienytos Valstijos.

Pereitam numeryje buvo minėta, kad exkaralienė salų Hawaii užprotestavojo priesz paėmimą tų salų po valdžie Suvienytų Valstijų Amerikos; dabar, kaip pasirodo, ir Japonija ne nor tylėt ir taip-gi pakėlė protestą priesz Suvienytų Valstijų randą tame pat reikale. Japonija mat sako, kad ant tų salų gyvena arti 25,000 japonų, turinczių czion savo

turtus ir visokias ukėsiszkas tiesas, ir jei tos salos liks po valdžie Suvienytų Valstijų, tada jie (japonai), kaipo azijatai, kuriem Suv. Valst. tiesos užgina apsigyventi Suvienytose Valstijose Amerikos, nustos visokių tiesų. Ir dėlto, jeigu Suv. Valstijos geidze salas Hawaii paimt po savo valdžie, tai tur dūti prizadą, kad ant tų salų apsigyvenusiems japonams dūs tiesas lyges su kitais ukėsisz Suv. Valstijų, kaip privatiszkam taip lygei ir publiczkam gyvenime.

— *Kuba.* Ispanai taip įnirszę ant kubiezių, kad užmūszinėja ne tik vergus, paimtus laike susirėmimų, bet ir serganczius ir ligonbucziūse gulinczius. Tokis darbas ispanų taip gilei užgavo szirdis kubiezių, kad ir jie rengesi tūm pacziu atmokėt ispanam. Vyriausias kubiezių vadas, Maximas Gomez uždraudė bet saviems po bausme myrio taip nežmoniszškai apsieiti. Todėl vienas isz kubiezių vadų, jenarolas Chucho Monteagudo meldė Gemezo, kad pavelytu jam už ispanų bjaurius darbus tūm pacziu atmokėti. Jenarolas Gomez davė jam tokį pavelijimą, su persarga, kad da sykį pranesztu ispanams, idant jie pasiliautu su tokiais nežmoniszkais darbais, o jei tada nepaklausys, tai gal savo kareiviams pavelyt ir ispanus taip pat pavaiszinti.

Kubiezių jenarolas Calixto Garcia su 8000 kareivių nukubėjo prie miesto Puerto Principe, kuris yra vienatiniu miestu provincijoje Camaguey, kurį laiko ispanai. Jen. Calixto Garcia rengesi paimti minėtą miestą ir iszvyti suvis isz tos provincijos ispanus.

Toje pat provincijoje 2 d. Rugsėjo szių metų rengemas seimas dėl suvedimo į tvarką reikalų jaunos Kubos respublikos. Kitose provincijose, kur kubieziai jau cziasi turi

gana sily atsibus rinkimai pasiuntiniu į tą seimą. Du pasiuntinius galės atsisti taip-gi kubiečiai apsigyvenę ir Suv. Valst. Amerikos, vienok balsoti ant aprinkimo tų galės tik tai tie, kurie už dviejų mėnesių pirm rinkimų sudės kiek pinigų ant Kubos reikalų.

Jen Weyleris da vis neatšauktas į Ispaniją ir atsakymas ant jo prasymo da neatėjo iš Madrito.

— *Ispanija.* Ant susirinkimo exministrų liberalizškos partijos senor Sagasta laikė kalbą, smarkej iszniekindamas vidurinę politiką prezidento ministrų Canovaso. Kalba jo buvo su rankų plojimais ir pagyrimais priimta ir visi exministrai nutarė iszdūt manifestą į visus gyventojus apreiksdami, kad liberalizška partija taip ilgai laikysis szalyje rando, kaip ilgai gabinete liksis kunjgaiksztis Tetuan. Kubiečiam liberalizška partija žada suteikti gana placzią autonomiją ir su tūmi taip-gi nutarė atsiszaukti tiesiog į žmones, nes parlamentas jau uzdarytas.

Mieste Owiėdo, sostapilėje provincijos to paties vardo gyventojai pasiprieszino valdžei, kuri užkrovė ant jų didelius mokesčius. Paszaukti dėl suraminimo pasiprieszinusių žandarai du ant vietos užszovė o penkis suzeidė.

— *Kreta.* Mieste Hierapetra susirėmė krikszczionizški pasikėlėliai su gyventojais to miesto. Kanonerka valakizška prisiartinė prie to miesto ir paleido keletą armotų szuvių; tas sulaike susirėmusius.

— *Graikija ir Turkija.* Sultonas jau isztikro ne mislije laukti su pabaigimu derybų apie pakajų ir kada europizškų vieszpatyszczių pasiuntiniai pripazino Turkijai tik tai 5 milijonus turkizškų svarų karės

kasztų, ir Tessalijos kalnų virsztnes, — sultonas sutiko. Reikalauje da neva miesto Ligarijos arba Nezeros, bet kaip gaus ant to statų atsakymą, kad ne, — ir ant to sutiks, ką siulo. Graikija, nors ne labai norėtų ką dūti Turkijai, bet taip-gi sutiks ant to, kas virszui minėta, ir kaipo-gi ne tur dabar pinigų, kad užmokėti Turkijai, tai pasidūda į rankas europizškų vieszpatyszczių, kurios apsiimā tūs kasztus užmokėt su iszlyga, kad Graikijos izdas liks jų rankose. Į kenų rankas pateks Graikija da nežine. Labiausia už kitas vieszpatystes rupinasi Rosija, kad paimti Graikiją po savo sparnu.

Tauta Graikijos ne labai geidze tokio ausitaikimo ir kas zin kaip viskas da toliaus dėsīs paczio Graikijo, nors karė su Turkija ir pasibaigus.

— *Kinija.* Czion kilo pasiprieszinimas priesz urėdinikus ir kapitalistus. Pasiprieszinusių eilės susideda isz miesto gyventojų darbinjū ir kaimiečių, ant kurių urėdinikai uzdejo baisiai augsztas mokesztis nū zemės. Pasiprieszinimas pirmiausia apsireiszke prefekturoje, Leichou; dabar-gi prisidejo jau ir gyventojai apskriczių Hsingi ir Wuchmau ir pasiprieszinusių skaitlius kas dien auga. Iszsiusta priesz jųs kariumenė priversta buvo pasitraukt.

Dalis darbu.

— *Serantou, Pa.* Didelės geleziės dirbtuvės kompanijos Lackavanna Iron & Steel uzdarytos; isz tos priezasties survisz 2000 darbinjū neteko darbo. Kompanija jau nū seniau szvakai mokejo darbinjūkam, o paskutiniam laike da labiau numazino mokesztį, taip kad nieko daugiau ne liko darbinjūkam kaip pakelti straišką. Vos tik tai pradėta straiškūt, kompanija ir uzdarė su-

vis dirbtuves.

— *New Yorkas 25 d. birželio.* Visos sāvaitės prekybos perziurėjimas R. G. Duno & Co rodo, kad pramonėje ir prekyboje didelio zingsnio prie pasigerinimo ne matyt. Reikalavimas zemės produktų ir kasyklų yra kiek didesnis, ale vienok da labai silpnas, priesz tai kaip isz tikro turėtu but.

Pereitą sāvaitę visose Suv. Valst. subankrutijo 216 visokių firmų; tūm pacziu laiku pereitą metą subankrutijo 217 firmų.

Isz Amerikos.

Zemės drebejimas.

Isz San Francisco, Col., raszo, kad 20 d. szio mėn. tenai jauczemas buvo smarkus zemės drebejimas. Drebejimas traukėsi pakraszcziu Didziojo oceano, pradedant isz pietų į žiemius. Jauczemas buvo tas drebejimas su gan dikta syla visoje Californijos Valstijoje, bet ypacziai mieste San Francisco, — czion nekuriūse namūse užgeso lempos ir sieniniai laikrodžiai sustojo; vienok didesnių kokių nelaimių neatsitiko.

Pratruko debesys.

Už septynių mylių tolumo nūg Blue Rapids, Kans., 21 d. szio mėn. ant susikryzevojimo gelzkelio linijū Central Branch ir Blue Valley pratruko debesys. Vandū paplovė pylimus gelzkelijū ir vieną isz akmenų murytą poliū tilto per upę Vermilion. Trukiai negalėjo į laiką pributi ant kitos stotės, kurie turėjo eiti tūm keliu. Aplinkiniai laukai sū javais uzlieti ir daugelis gyvūliū prigirdyta.

Įrijo vorą.

Isz Frankfort, Ky., raszo, kad 20 d. szio mėn. p. Petriėnė Pardie pakilus isz anksto ryto, kad atsigerti vandens įgėrė sykiu mažą jūdą vorą ir, nieko apie tai nenumanydama,

atsigulė vėl. Bet už adynos pajuto kad voras gerklėje kruta ir pradėjo vėmti. Bevėmdama iszmetė sykiu ir vorą, vienok tas įkando kelis sykius į gerklę, nū ko gerklė isztino. Paskiaus pradėjo tint ir visa galva ir taip baisiai isztino, kad per ausis kraujas prasimuszė. Liežuvis taip sustorėjo, kad negalėjo nieką praryt ir iszsznekėt. Paszaukti daktarai per keletą adynų dirbo pakol pasisekė atginti nūg jos giltinę.

Voras, mat, yra didei nūdingas ir jei ne daktaro pagelba, but tapus giltinės pagauta.

Povandeninis

lūtas.

Oshkosh, Wis., buvo daryti bandymai su povandeniniu lūtu ant azerū Michigan ir Huron. Lūtas tur 65 pėdas ilgio, 4 pėdas ploczio ir 7½ augszczio. Pabudavotas isz plieninių plytų. Viduriniai rėmai daryti isz geleziės, taip kad lūtas gal atlaikyti spaudimą vandens net 500 pėdų gilumoje. Lūtas turi du skyrius maszinerijos varymo: masziną orinę, 30 arklių sylos, dėl plaukimo ant pavirsz vandens, ir elektrizšką kada lūtas plauke po vandeniū. Bandymai parodė, kad lūtas gal plaukyt po vandeniū per isztisą dieną.

Lūtas gal labai greitai pasikelt ir vėl pasinert ir tai tik tai paspaudus tam tikrą prietaisą. Visos maszinerijos taip padarytos, kad vienas žmogus gal jas valdyt. Suspaustas oras dūda užtektinai oro pasinertus per gana ilgą laiką.

Perkunas parodė skarbą skupūliaus.

Laikė vėtros 19 d. szio m. siautusios Springfield, Ills., tapė užtrenktas perkuno Kristionas Gonalt, kada arė lauką. Patyrus apie tokį atsitikimą namiszkiām ir parneszus namo, rado, benuredant jį, \$25,000 grynu pinigū jo drapanose. Isz to nemažai nusidyvyta, nes jis per visą amžį buvo didei

skupus ir atsakydavo ne tikt kitiems bet ir sav reikalingiausių daiktų.

Vienatinė jo duktė gyveno Arkans'o ar Nebraskos Valstijoj' ir užsilaikė iš tarnystos. Ji dabar aplaiko tūs pinigų.

P a b u d o i s z m i e g o g r a b e .

Newport News, Va., 21 birželio — Klara Pusking, graži mergina iš apielinkės Denhigh, vakar apypietėje pasibudo iš letargo miego laike kada atsibuvo laidotuvių apeigos. Laike giedojimo kvarteto, mergina pakilo iš grabo ir suszuko balsiai: „Ar asz sapnūju? Ne esu numirus. Ne laidokite manę!“ Po tam ir vėl parpūlė grabe. Vieno valando stojosi didis sujudimas. Vienos iš moteriszių alpo, kitos pradėjo baimingai klykti ir sprudo sykiu su baimingesneis vyrais per duris. Sumiszime keletas vaikų liko sutrempta. Kada daktaras, kuris iszdavė paliudijimą mirimo jos, pribuvo, mergina Pusking jau buvo iszimta iš grabo ir paguldyta ant kanapkos. Nustoję jausmų, bet kvėpavo teisingai, taip kaip žmonės sunkei mieganti.

F a r m e r i a i l i n c h e v o j o n i g e r i .

Crystal Springs, Miss., 25 birželio. Nigeris John Moses, kuris nuzudė senelį Strongą, už ką likosi suaresztavotas ir į kalėjimą įstumtas, šiadien prisipažino, kad tai jisai yra tikrai padaręs. Kaip tik tai zinia apie tai pasklido susirinko arti 300 apsiginklinusių fermerių ties kalėjimu ir, iszlaužę duris, iszsivedė kaltiniką ir pakorė ant szakos medžio. Įpykę fermeriai sujieskojo po tam nigerių kunigą, kuris sakė, kad J. Moses buvo tą dien pas jį, kada Strongas liko nuzudytas ir bažijosi kad jis (Moses) esąs nekaltas, ir apkulė pusėtinai.

K a r e t a r p b a l t u j ų i r j ū d u j ų .

Isz Key West, Fla., 25 d. szio mėn. praneszė, kad stipri sargyba sergi vietinius kalėjimus, o 200 pagelbinikų szerifo, apsiginklinę, vaikszičioje po miesto gatves. Visi kareiviai milicijos valstijinės sutraukti į tą miestą. Isz Washingtono atėjo telegramas, kad jeigu reiktu, tai ir reguliariszką kariumenę gal paszaukti į pagelbą. Viskas tas parengta isz tos priezasties, kad kaip baltieji taip ir jūdijie gyventojai kas valanda gal isztikti į baisę musztynę.

Priezasczia to viso buvo tas, kad kada nigeris S. Johnson tapė pripažintas kaltu už sugėdinimą tulos baltos moteriszkės, nekuris isz miesto gyventojų (baltasis) p. Pendletonas atsiliepė: „Ar nėra czion gana žmonių, kad pabausti jį?“

Isz minios atsiliepė jam: „Taip!“ ir visi pūlėsi, norėdami paimti kaltąjį nigerį. Bet szerifas su savo pagelbinikais nedavė. Tūjaus susibėgo ir nigerių ir suszuko: „Linchevot baltąjį“. Ant to szoko keletas nigerių ir norėjo Pendletoną pagaut, bet tas pasprudo.

Taip dabar vieni ant kitų ir sznairūje.

Prusu Lietuva.

Pagal

Słownik geograficzny

Paraszé Ūsis.

(Tasa)

Tautiszkas jų šokis vadinamas „kepurinis“ panaszus truputį į kadrylių. Szoka jį paprastai vienos tik merginos, į ketures sustojusios poras – pusė jų turi kepures, kurias szokdamos beveik tolydž nusiima ir žemai pasilenkdamos sveikina anas, prieszais szokanczias. Laikas nū laiko, it stirnos sukrei tai czė tai ten sukinejas, gaudos ir viena kitą vejas, visame matytis labai didis mit-

rumas. Muzikai nutilus, truputį pasilsėjusios pradeda dainas dainuoti. Senesniejie tūmtarpu, sriaubdami sav palengveleis alų, gale kiekvienos elės tik sznabzda „sveiks! gerai, sveiks! ant sveikatos!“ jaunesniejie arba rodzei klausos arba merginoms dainą pabaigus patys ką norints užtraukia. Apškritai sakant Prusų lietuviai prie muzikos ir dainų jau isz prigimimo labai yra gabus; ir vaikszičias, po balas tik užsiraiteš kelinukes besitaszkančia, nors sunkiausias gaidas visai greit ir lengvei iszmoksta – o didumas jų tai lygei kaip ir senieji daug tautiszkų dainų ir bažnytinių giesmių ant atminties moka. Smuiką arba kankles savo rankų dirbtą kone kiekviename rasi butė ir labiausei nusidirbęs vaikiną vis negali apsieiti po vakarienės ar sodne kur sustojęs, ar ant priebuczio atsisedęs nors valandėlę nepaskambinęs.

Peszias vaikszičioti Prusų Lietuvis ne mėgsta ar į bažnyčią, ar į turgų, ar szejp jau prie susiedo visados joją raitas. Nū mažų jau dienų jis prie to pripranta, nes vaikszičių 6-7 metų budamas, it cigonas, be balno ir be brizgilo, kaip arklys įkerta vos tik už karzių nusitvėręs, lakstydamo jis po laukus ir pievas, lyg nepradėjus arkliui kriokti ir isz jūdo baltu nū putų virsti – todėl ir sakoma yra – lietuvius su brizgilais rankose ir gimes.

Nors nū senų senovės daugumas Prusų lietuvių, Liuterio mokslą seka, yra vienok labai dievobaimingi. Buk ir ziaurių ziauresnis oras ir kelias bjaurus ir atstus, pamaldų nieks neapleis. Tik keliems į bažnyčią susirinkus tūjau pradeda giesmes giedoti; prieidami-gi prie Dievstaliu padūda viens kitam rankas sataiką ir kalcių dovanojimą parodydami. Pamokslų „Miszės“ tai didei atydzei klauso ir griztant namou szį tą atsi-

mindami ir savasias pažvalgas pridurdami perkratinėja jūs. Graudesniose pamokslo vietoje pradeda vienas, paprastai senesnis ir garbingesnis dusauti ir verkti, tūjau pritaria jam kiti ir kaip matai visa bažnyčia vienu balsu vien tik užia, dusauja, verkia ir taip baisia vaitoja ir raudoja, jog kuniguzis, liovės sakeš, laukti turi lyg visiems truputį nusi raminus ir nutilus. Labai tankei dūda ant maldų tai sveikatos iszpraszyti, tai laimės pagyvenime, tai geros rugpjūtės, grazios giedros ir szejp jau visame skalsos. Apart szių ir kitų visokių paproczių isz senovės laimingesnių katalikystės dienų dar nemažai beuzliko: kiekvienas lietuvis įeidamas į bažnyčią lenkia galvą altoriui linkon ir mēdziasi klupodamas; priesz kryzių ko ne visados kepurę nusi mauna jei yra lauke, o namūse tai galvą palenkia. Neku riose apygardose vietoj želanų Miszių szventų užperka posmertines bylas „miszė“, o taipogi gana tankei lanko jie katalikų bažnyčias ir labiaus maldų savo pasekmę aprupindami ir mus kunigų praszo szventas Miszes atlaikyti. Per Verbą gi, per Zolinę ir per szventą Joną kartu su katalikais atnesza paszvensdinti žoles, kurias paskui už didzei galingas laiko ir įvairių įvairiausių priepūliūse kaipo geriausius vartoja vaistus. Tai-gi ir katalikystė czion kaskart geriaus privysta ir labiaus platinasi, vargas tik, kad nėra kunigų kurie gerai lietuviszkai mokėtu ir mus tautiecius ant tikrojo tiesos kelio atversti rupinties tikrai norėtu. Neper senėi įsteigė net atskirąjį lietuvių katalikų dekanatą Varnijos vyskupystėje. Rupinasi už vis apie draugystes szvento Bonipaciaus ir Vaitiekaus, kuriedvi ir szejp jau -ko ne visas katalikų bažnyčias ir pasta tydino ir užlaiko. Pagal sta-

tistikos nū 1879 metų šiame dekanate szezios buvusios parapijos: Tilžė, Robkojei, Szilgalei, Bilviecei, Riedelsbery ir Žibai. Katalikiskos parapijos yra dar Klaipėdoje ir Įsrutyje, bet szios jau prie kito priklauso dekanato. Girdėjau norį dar vieną bažnyčią pastatydinti ir parapiją įkurti Szilėnūse; lietuvis liuteris davęs žemę, o karalius 14 tūkstančių markių prizadėjęs — sako jau pradėję medegą vežti. Tarp lietuvių liuterių platinas dabartės sekta maldinikų ir mukarių; sziejie per didžiausią nūdėmę laiko pypkį rukyti ir degtinę gerti; kunigučių taipogi nepripažįsta, o isz savęs vieną iszsirenka „Miszei“ laikyti; pas jį susirenka nedėliomis o į bažnytuzias neina, todėl tankei vadinasi surinkimnikais.

Prusų lietuviai kalbą savo ir myli ir gūdoja, nors negali sakyti jog visados sergėti ją sergėjo, it didžiausiąjį turtą, tiesa prieszindavos jie vokiečiams, kalbą iszplėszti norintiems, ir gindavos po truputi, bet vis lyg dar neprijausdami ir nesuprasdami ką su jais vokiečiai ketina padaryti. Vokiečių vienok baisei nekėsdavo; visiems ir visur žinomos yra patarlės „kvailas kaip vokiečys“, „aklas it vokiečys“, „striukas, bukas vokiečukas, atmink kas? — velniukas“, tankei gali žmonių lupose iszgirsti. Dabartės ir jie pradeda suprasti greit brangiausią turtą, prigimtos savo kalbos netekę, todėl kaskart stropiaus vokiszkąjį gaivalą isz butų savo lankan spudina. Kada pirm 30 metų vokiečys Rettich „szulių“ (mokyklų) užveidėtojas norėjo lietuviszką kalbą isz visų praszalinti mokyklų, o į jos vietą vien vokiszką įbrukti, Gizevius, Tilžės ginazijos mokytojas ir lietuviszkos kalbos gana garsus ir garbingas tyrėjas, nuvyko pas karalių Pridriką Vilgelmą IV

melsti, idant teiktusi Prusų lietuvių kalbą nū galutinos užlaikyti pragaiszties ir neleisti ją isz visur laukan vyti. Praszymai jojo pasisekė. O kad nepersenei vėl pradėta buvo lietuviszką kalbą isz mokyklų grusti susitarę lietuviai sustatė praszymą ir szimtais paraszų suszelptą nusiuntė prie karaliaus paszalpos ir apgynimo nū skriaudikų lietuvių tautos reikalaudami.

Jau ir pirm Gizevio nemažą randame kūpelę ir tautos apginėjų ir prigimtos kalbos tyrėjų ir auklėtojų. „Keturias dalis metų“ Kristijono Done-laiczio, Tolmingkiemių klebono, turbūt ir vaikai kopukiausei pažįsta ir tankių tankesniai skaito. O filiologiški Rhesos veikalai ir nepaskutinia Prusų lietuvių literaturoje užima vietą. Jis, galima sakyti, pirmas moksliszkai iszrodė didžią lietuviszkos kalbos vertę ir, tai dainas su filiologiškais paaiszkinimais iszdėdamas, tai szejp jau filiologiškus patyrimus apgarsindamas, atidengė žinovų akvaizdai visą jos skaistumą, szvelnumą, gražumą ir gilų senumą, nes pradžia jos tik žilų žiliausioje tesurasi senovėje. Jam naujajį taką, mus kalbos vistorijoje pramynus, atsirado daugelis kitų šiame dalyke žinovų ir tyrėjų. Kas nėra girdėjęs apie tokį Augustą Szleikerį, apie tokį Kurszaitį ir jiedviejų kalbomokslins, o sziojo dar ir žodyną.

O vienok negalima pasakyti, kad Prusų lietuviai tikrai isz tautiszko miego jau pabudo ir ne dūs tautai savo pragaiszti arba germanizacijos dumblyse paskęsti. Visi jų laikraszcziai, tautos apgynėjai ir tėvyniszkumo auklėtojai, visai nekokios vertės. Imk kokį norints isz jų ar „Konservatyvų Draugystės Laiszką“, ar „Lietuviszką Ceitungą“ ar „Tilžės Keleivį“ ar „Nemuno Sargą“, ar kitą ko-

ki, visame ir visur matai jog vokiszkas gaivalas placzei jūse iszsižergė ir it koks slikenas lietuviszką dvasią visai praryti tik tykoja. Nū raidžių pradėjus kone viskas ten vokiszkai: pakraipa straipsnių ir pažvalgos redaktorių mažai kame skiriasi nū grynų laikraszczių vokiszkų, o kalba taip sudarkyta ir it genys vokiszkais barbarizmais iszmargyta, jog ir stengte stengdamas visai mažai tesuprasi ir permanysi, ką tokį nori raszėjas žiniai visūmenės padūti ir apraszyti. Pavyzdį jų kalbos grynumo regėjau antrame szijų metų „Tėvynės“ sąsiuve, iszimtą isz „Vienybės“ kuri buvo kaip isztrauką paėmus isz „Liet. Paslo“, ir nors kelis kartus perskaicziau gana atydžei — amžiniai nesupratau nieko.

(Toliaus bus)

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

Elizabeth, — Atvažėvęs czion ir apsistojęs pas tulą lietuvių sulaukiau sztai „Garso“ 24 num., kur p. Lietuvys raszo, kad asz, buvodamas Pittstone ir paėmęs sukolektavotus pinigų vietinėj lietuviszkoje bažnyčioje, nuėjau į vienus namus kur gėriau alų ir degtinę kad net ruko. Asz teisybė buvau toje grincioje ir iszgėriau stiklą alaus, bet kad, kaip p. Lietuvys sako, bucziau taip daug gėręs ir gėręs už sunkei surenkamus mą pinigų, tai ne teisybė. O ant galo, jeigu asz ir pats bucziau davęs keletą centų ant kokios dinerkės alaus, tai vis gi da negalima sakyti, kad surinktus centus praleidžiu tikt ant girtūklevimo. Juk asz atsilankiau ne vien tikt Pittstone; bet niekur manę niekas nematė, kad bucziau pragėręs pinigų, kuriūs aplaikau ir niekas ne szaukė ant manę, kad esu girtas arba girtūklis. Ar gi jau isztikro ir „Garsas“ tikt tiek turėjo supratimo, kad drįso taip bjau-

riai pasityczioti isz mano nelaimės? Jeigu asz isztikro bucziau toks pasileidęs tai juk jau ne pirmas metas, kaip esu tokioje nelaimėje ir ne pirmą sykį atlaikau paszelpą, o vienok nei viename isz *jokių* laikraszczių ne buvo garsinta apie manę kaipo apie girtūklį ir praleidžentį neiszmintigai pinigų.

Patėmyti tai galėjo jeib kas jau ir daugiau, nes asz nesislepiu nū žmonių ir reikalaudamas paszelpos turiu su žmonėmis gyventi.

Su godone.

A. Rėklys.

Elizabeth, N. J. — Ant susirinkimo mus, szv. Kazimiero, draug. buvo įneszta, kad butu gerai, jeigu visos lietuviszkos draugystės padarytu tarp savęs sutarimą szioki: koznas draugas, apleidamas, laike bedarbės, vietą savo gyvenimo ir persikeldamas kitur, galėtu ir czion prigulėti jeib draugystę ir skaitytis pilnu sąnariu, jeigu pirmutinėje vietoje gyvenimo budamas prigulėjo į draugystę ir jau buvo pilnu sąnariu, tiktai dėl to tur turet paliudijimą nū vyriausybės tos draugystės, prie kurios pirmiau prigulėjo, apie savo pasivedimą ir kaip senei priguli prie tos draugystės. Nėšą dabar, kaip patyrėm, tūli sąnariai, iszvažėvę į kitą miestą ir vis prigulėdami prie tos draugystės, prie kurios pirmiau prigulėjo, o kuri yra tolesniam mieste, labai tankei apgauna draugystę reikale iszmokėjimo jam pagelbos laike ligos. Ne vienas iszsiima nū daktaro paliudijimą jo ligos ir reikalauje užmokesties, kaip kada, už daug ilgesnį laiką, negu sirgo, nes daktaras už jėb pasigerinimą iszdūda paliudijimą, kad jo liga esant sunki ir traukėsi ar da trauksis tiek ir tiek.

Jeigu tada tas sąnarys but po priežiura vietinės kokios

draugystės, – to padaryt negalėtu. Nesykį taip-gi reikalėje pagelbos už laiką sirgimo ir tie, kurių liga prasidėjo iš girtybės bei pesztynų; o kaip jis gyvena kitam mieste, tai draugystė negal tikrai apie tai vis patirti. Tas viskas, mums rodos, yra galima geriau sutaisyti ir tada panaszių apgavystų ne but. Jeigu kitoms draugystėms szioks mus įnešimas pasirodytu turys kiek vertės, malonėtume, kad atsilieptu per laikraszczius ir kaip omon viską sutaisyti – teiktusi savo rodas padūt. Mums-gi rodosi, kad tas but labai gerai, ir per tai ne tikt tame mums draugystės turėtu arty-mesni susirszima, bet ir patikus kitokiem reikalam pataikytu greicziau ką nutarti, kada jau sykį but pažinusios susirszimo kelę.

Su gūdone draugystės.

Komitetas.

Shenandoah, Pa. — Jau seniau buvo minėta „Garse“, kad du kun. apskundė Baczkateką už garbės nuplėszimą. Bet provos už tai ne bus, nes šadu kunigai užsimokėjo kasztų \$19,99, ir tokiu budu prova sudildė.

Svetys.

Perzvalga.

„Lietuva“ num. 24 raszo apie Kanados gerumą, kur p. p. Petereit ir Schmidt per „Vienybę“ gana iszgyrė. Vienas lenkas, isz Galicijos, užsigoidęs greitai pralobti, parduvo savo ukę už 1200 guldenų (apie 1000 rubl.) ir keliavo Kanadon, tikėdamas visaip iszgirianczioms kalboms agentų Kanados, kurie vaikszziodami po kaimus viską prizada. Pasisekė anam lenkui iszstrukti isz Kanados ir sugrižti Galicijon su dziaugsmu, nors viso turto nustokęs. Jis pasakoja, kad ateiviai Kanadoje yra iszskirstyti tarp svetimtauczių,

kurie jūs visap skriaudžia be jokios mielaszirdystės. Žemę, kurią gavo, esanti tiktai pelkė arba smiltynė, nors agentai prizadėjo geros — derlingos. Turinczius dar kiek turto, valdzios neiszleidžia kitur iszkeliauti, o kurie nieko neturi, tai esą pražuvę. Laiszkai iszgirianti Kanadą, neva ateivių raszyti, yra melagingi ir tiktai paczių agentų paraszyti dėl priviliojimo zmonių.

Ar nevertėtu nukeliauti Kanadon ir persitikrinti apie teisingumą rasztų p. p. Petereicio ir Schmidto?

„Rytas“ num. 20 raszo apie T. M. D. kurios naudon tuli prakilnesni isz Broad Brook, Conn. leidžia auksinį laikrodėlį ant lioterijos. „Rytas“ sako kad T. M. D. yra toli nei dealiszka ir esanti szliupystės szakelė, už protestą Minersvilles moterų.

Gailu, kad „Rytas“ neįtėmyja to, isz ko kilo tas protestas ir kame to viso buvo priezastis? Kokią tiesą turėjo kun. Matulaitis, kaip sakysiu, persergėti tais moteris už jų aukas T. M. Draugystei? Jeigu „Rytas“ giria kun. Matulaicio pasielgimą persergėjime anų moteriu, kurios po keletą centų paaukavo naudon T. M. D., tai turime tikėti, kad „Rytas“ ir kun. Matulaitis nėra lietuviai ir tėvynės mylėtojai, nes jie aukautojus derkia ir tūmi visą draugystę paniekina ir turime neatbutinai tokiems „tautos geradėjams“ protestūti ir iszskirti kaipo renegatus – iszgammas. „Rytas“ mato tautos ateitį statyme bažnyczijų tiktai, ir kurie centą paskiria tėvynės reikalams, o ne ant bažnyczios, tai tie kaip ir draugystė yra szluptarnei jau ir be idėjos. Mums rodosi, kad į minėtą draugystę gali prigulėti ir Szliupas ir „Rytas“ ir visi, jeigu myli tėvynę, ir tos meilės dėlei privalo atsizadėti savo asabiszkumų dėlei visūmenės naudos. Pagal „Ryto“ protavimą

taip iszeina: kad kun. padarys ką negero, tai visados reikia skaityti tą už gerą, nes tai kun. darbu yra ir už tai turi buti girtinas; pakrypo, sakysiu T. Astramskas su protestu už moteris priesz kun. Matulaitį tai „Rytas“ prasudyja visą draugystę, už tai, kad peikia kunigus. Kaip negalima kaltinti visų kunigų už netikusį pasielgimą kun. Matul., taip negalima kaltinti draugystės, kurios draugas priesz vieną netikusiai pasielgia, nors pagal tiesą kun. Matul. to buvo vertas, nes nusidėjo ne priesz vieną, ypatą o tiktai priesz liet visūmenę. Dovanai „Rytas“ jį teisina.

„Garsas“ num. 23 raszo, kad Emigrantų namas vargu įvyks ir rodyja nors agentą paskirti, kuris sziek tiek galėtu aprupinti ateivius. „Susivienijimas“ perstatydamas tautiszka organizaciją, gali iszgaufi tokiam agentui daleidimą, lankytis į kastlegarnę ir ant salos Ellis Island.

„Nauja Liet. Ceitunga“ num. 40 pranesza apie Dr. Cyglerio praneszimą Klaipėdoje laikytą. Kalbėjo apie kovą po Žalgiriu, Keistutį, Vytautą, ir Jaugalių.

„N. L. C.“ raszo apie keliaujančią kopą (smilczijų kalnas) Kopakalniūse, esančią tarpe Baltųjų jurių ir Kursziszku marių, į kurias Nemunas įteka. Kiemas Pilkapei, esantis tarp Nidės ir Rositės, turintis į 20 triobų, tampa smilczijų užkasamas per vėją. Pilkapių kiemas yra jau kelis kartus naujai atstatytas, nes uzeinant tokiai kopai, gyvenimai tampa perkeliama toliaus. Kiemai senųjų ir naujųjų Kunczijų, yra jau senai smiltise palaidoti. Kopkalnei yra isztyrų smilczijų ir sausam vėjui pucziant pavėjui slenka ir kas pakliuna ant to kelio, tampa palaidotu smiltise. Ant Kopkalnių gyvena vien tiktai zvejai, daugiausiai latviai, pakrasztyje Kursziszku marių ir

mintu vien isz zvejybės. Vokietijos valdzia sodin medzius ir sėja puszaites tūse smiltynūse dėl sulaikymo slenkančzių smiltinių pusnių.

P. Pelėda.

Turtas ir laime.

Isz gudiszko.

(Tasa.)

— Ne, baronas, viskas tas stovi gerai; bet mano teisingumas, mano privalumas link tokio virszinjko kaip jus, priverťe manę atvažiūt, kad pasakyt jums, jog... zodziu praneszti jums... — jįsai susilaikė, nezinodamas, isz kurio galo pradėt savo daneszimą.

— Kas per priezodziai? Meldzemas, Levi, paliaukite užsiryti ir sakykit, kame reikalas.

— Reikalas tame, kad jus niekina, ir mano sąžinė neleidze ilgiau apie tai tylėt, — pratarė stipriu balsu užziurėtojas.

— Kas manę niekina? Ar tikrai persitikrinot tame? — isztarė bankierius, blykszdamas.

— Turiu tikrus darodymus viso, ką sakau; atpencz asz nei ne bucziau atvaževęs, — atsakė, szvystelėjęs akimi, Levi. — Jusų pati niekina jus, m-r Mejer; jįjė susizino su kuningaikszzieu d'O..., kurį slapta atlanko vienam name, ir apart viso to ji neszeze.

Bankierius paszoko nū kresės, baisei iszbalęs.

— O, tas pereina visas rybas! — pratarė per dantis. — Darodymus, Levi, darodymus! — Sakykit: ar drįsta tasai nevertėlis įeiti į namus mano?

— Ne; viskas daroma su dide slapybe, ir asz turiu priezastį mislyt, kad kuningaiksztis ne žino tikro vardo savo sugulovės. Bet pavelykite iszpasakot viską paeiliui...

Ir Levi keliūse zodziūse viską iszpasakojo.

— Ir dabar, m-r Mejer, jus

galite, jeigu norit, nutvert jūdu ant vietos prasižengimo; asz zinau namą, kureme jūdu matosi ir nuvežti galiu jus tenai, kad tiktai niekas nedagirstu apie jusų parvaževimą. O, reike but atsargiu! Bro liai Netoziu, kuriūdu sergi tą Elnio parką kuningaikszečio, neprisznekus laidokai; bet asz klausinėjau vežejo ir dažinojau, kad baronesa yra zinoma kaipo italijanka, po vardu Emmos.

Pasirėmęs ant stalo ir galvą padėjęs ant rankos, Samuelius tylą klausė daneszimą savo pavaldinio; kada senas žydas nutilo, bankierius pakėlė galvą ir pratarė:

— Acziu jums, Levi! Asz neužmirsziu parodyt jums savo teisingumą. Asz nutariau iszvažiūti su pirmu trukiū; jus važiuosite drauge ir nuvežsite manę į zinomą vietą, kaip tiktai bus atsakantis laikas; pati mano ne gal nei mažiausios abejonės turēt, kadangi asz vakar rasziau jai, kad sugrįsziau deszimtą birzelio; szia dien-gi dar tikt geguzio 18 d.; zinoma, kad asz ir nepasirodysiu pirm laiko. Dabar asz daugiau jus netrukdinu. Mes pasitiksime ant stotės; pasirūpinkite apie tikietus — ir paimkite kupe.

Kada užžiūrėtojas iszėjo, Samuelius paszaukė kamerdinerą ir liepė sudėti reikalingus daiktus į naktinį krepzij, pasakęs, kad iszvažiūja ant keleto adynų tiktai viens sav; kamerdineras turėjo likti Paryziuje, kad užmokēt kiek reiks namo gaspadoriui, sudēt likusius daiktus ir sekti paskui savo poną po dvideszimts keturių adynų, apart to bankierius prisakė jam važiūti į užmiestinę villą ir likti tenai iki gaus naują paliepimą.

Samuelius parvaževo į Pesztą nakties laike ir apsistojo prastam viesznamyje nepertoliau savo otelio; pasilikęs vienas, jisai atsigulė lovon ir mislijo;

bet mislys jo augo vis prie didesnio kartumo, neapkentimo Lidos. Jisai suvis ne neprietelingai žiūrėjo ant savo paczios, kuri jį karsztai mylėjo. Kad dėl jos gana buvo keturių mėnesių, kad užmirsztai apie jį, tas mažai jį užgavo, bet kad jį drįso paniekīt jį delei jo mirtinai neužkenczemo neprieteliaus, pasidūti žmogui, kurio jisai nekentė, toji mislis degino jį, nedūdama užmigti.

Ir jausmas verdanczios neužkantos pripildė jo szirdį, įkalbinant jam nūzmius, ne-meiliszkus atkerszijimus.

Apie antrą adyną po pietų Levi atėjo pranesztai jam, kad Lida iszvaževo ant pasimatymo; Samuelius tūjaus paėmė fiakrą ir iszvažiavo į savo otelij. Ne žiūrėdamas nieko ant kvailiszko nusistebėjimo szveicoriaus, jisai prisakė nusigandusiam lekojui iszbėgusiam prieszais paliept tūjaus pakinkyt arklius į karietą; po tam įėjo į kambarius paczios. Ant paszaukimo stojosi, drebėdama isz baimės, Lizeta.

Samuelius užrakino duris ir nemeilei nutvėręs už rankos kameristką pratarė:

— Priszpažikie tūjaus, kas tav zinoma apie darbus ponios; pasakysi teisybę, asz apdovanosiu tavę, bet jei ką paslėpsi — sunkei nubausiu.

Iszbalus, drebėdama Lizeta iszpasakojo, kaip nuneszė jį į laiszką sinjorui Jackui, kaip po tam Lida iszvaževo ant maskarado ir prisipažino, pagalios, kaip poni jos po tam tankei iszvažiūdavo isz namų, nepasakydama kur, pasilikdavo ilgai ir kād laikais atlaikydavo laiszkus, kuriūs degidavo.

— Gerai, eik dabar paszaukt nesziotę su kudikiu, — isztarė Samuelius.

Meilei prispaudęs maziuką Samueliū, kuris suklyko iszdziaugsmo pamatęs jį, jisai paliepė nesziotei ir kameristkai paimt reikalingus kudikiui ant nakties daiktus ir važiūt

tūjaus į užmiestinę villą; po tam įėjo į savo gabinetą, paraszė laiszką ir, sykiu su Levi, iszėjo isz namo. Jūdu paėmė fiakrą ir iszvaževo į vietą pasimatimo.

Kada karieta sustojo, bankierius rusczia ake pervedė per namą, po tam prisakymus davė Levi, kuris iszlipęs isz karietos kelis sykius smarkei pabarszkinio į vartus, germetiszškai uzdarytus. Praslinko gana laiko, pakol durelės ant lenciugo atsivėrė ir isz už jų pasifodė kytras veidas Mikalojaus Netoziu.

— Kas jus toki ir kaip drįstate taip baladotis mano namūse? — užklausė jisai.

— Sztai laiszkas, labai reikalingas, kurį meldziū perdūt kuningaikszečiui d'O....

— Kuningaikszečio czion nėra ir asz nesuprantu, ko jus norite, — aptaringai atsakė Mikalojus.

— Tai jus ant savo baimės nedūdat jusų ponui žinot apie svarbų persergėjimą?

Toks bjaurus tikrinimas žydo, rodos, pagimdė abejojimą Mikalojuje, — jisai paėmė laiszkelį ir vartus uzdarė.

Apie nieką nezinodami, Lida ir Edgaras laimingi sėdėjo buduare, kalbėdami apie meilę.

Prisiglaudus prie peties savo mylėtinio, jauna moteriszke tēmijo meiliszkomis akimis ant jo, godzei gaudydama kozną jo žodį; Edgaras buvo tūm kart patym smagūme.

— Užgavimas į duris priverstė jūdu sudrebēt ir isz po kvoldų portjeros pasirodė iszbales nūgasczio perimtas veidas Žilberio.

— Kaltas, jusų szviesybė! Bet atsitiko kas tai nepaprasto; koks — tai nepažystamas padavė laiszką, didei reikalingą, kaip jisai sakė.

Visas užsidegęs, Edgaras nutvėrė laiszką.

— Kas gal žinot, kad asz czion? — isztarė jisai, plėsz

damas konvertą.

Bet umai mirtinas blednumas radosi jo veide ir placzei praskėstos akys perskaitė sekanti.

„Kuningaiksztai, asz skaicziau jus labiau prisiturint jusų antipatijo prie zydu ir nieksų; laikiau jus taip-gi iszmingu iszsirinkime suguloviu, kaipo ir matyme priesziniku. Dabar asz persitikrinau, kad ant arenos jus niekinate zyda, bet neskaitot už pažeminimą buti mylėtinu jo paczios ir pridengti jį vardu jusų kuningaiksztiszko neteisei gimusio kudikio. Tikiūsi, jus pripažįstate teisingu, jeigu asz pasiprieszysiu tokiu pasidalinimu ir jusų sziaūdieninį pasimatymą skaitysiu už paskutinį“.

Samuelius Mejeris.

— Dieve mano! Edgar, ką tu dažinojai? — suklyko Lida, tēmūdama su nūganda ant permamos veide kuningaikszečio.

Ant didesnio dar jos nusistebėjimo, Edgaras paszoko žybeziudamas akimi; veidas jo persimainė isz didžio piktumo ir pasibjaurėjimo.

— Priszpažik! ar isztikro tu esi pati Samueliaus Mejerio? — pratarė jisai persitraukencziū, dusliu nū vidurinio susijudinimo balsu.

— Taip, bet kas tav praneszė apie tai?... Edgar! Edgar! tu baugini manę! — suklyko Lida norėdama nutvert ranką Edgaro.

Jisai piktai atstumė ją.

— Iszdavėja, vyltvile, tu pertikrinai manę, kad tu italijanka. Suprask gi, žemas sutvėrime, kad asz troksztu nū pasibjaurėjimo prie mislies, kad subjaurinau savę prisartįdamas prie szlykszczios rasos, kurios neužkencziū. Kokia velnieszka syla pritraukė manę prie tavęs!

Nei gyva, nei mirus klausė Lida to, prie ko meilininūse su Edgaru visai nebuvo pasirengus.

— Edgar! Edgar! — meldė jį klaupdama priesz jį ir pratesdama rankas: — ne sudyk už neapmislytą meilę, kokią maniję pagimdei. Pati dalis suvedė mudu. Ant žinomo maskarado asz jieszkojau savo vyro; pasimaczius, kad asz apsirikau, asz mēldžiau atleisti manę. Tovlenis paniekinimas ir neuzkentimas manę per Samuelių privertė manę prisiriszti prie tavę; baimė nustot tavo meilės, neliepė mą pasakyt tav teisybę. Bet ar gi asz kalta, kad gimiau zydelkaite. Ir ar gi tai toks jau baisy; prasikaltimas, kad nori iszvaryt manę net žodzio pasiteisinimo neiszklauseš.

Isziverzės tūmkart isz pacziuos gilumos szdies gailėstis suimaiszė su verksmu ir uzalogino jos balsą.

Rodos prasipagiriuoję, Edgargas pertraukė ranka per iszrasojusę kaktą. Suspaustas pasigailėjimu ir jausmu užsigėdo, jisai veikei priėjo prie jos ir pakele.

Tu turi tiesą, asz esu kaltas tiek pat, kaip ir tu. Bet už tai asz esu gana pabaustas jau. Mes daugiau nesimatisim, bet atsimyky, jeigu nubaudimas tavo vyro bus didei asztrus ir jeigu tu kada reikalaus materialiszkos pagelbos, tu rasi manyje draugą, kuris pasirupis apie tavo ateitę ir ateitę busencio kudikio. O dabar lik sveika!

Jisai paspaudė jos ranką ir iszėjo. Paniekįta, Lida parpūlė į kresę; let už keletos minutų pakilo ir, visa rodos ne savėj, paėmus skrybėlę iszėjo.

(Toliaus bus.)

Szis tas.

Gyventojai žemės. Mete 1878, pagal apskaitymą prancuziszko mokįto Levasseuro, gyventojai žemės iszneszė isz viso skaitlių 1,439,000,000. Szįdien, pagal naujas statistikas, skaitlius žemės gyventojų

sieke jau 1,501,000,000. Pagal dalis svieto visą skaitlių gyventojų reike padalyt taip: Azija skaito 830,000,000, gyv. Europa 364,374,000. Aprika 170,390,000. Amerika 125,534,000. Australija 3,230,000. Salos Oceanijos 7,420,000. Szalys arcziau polių 80,000.

Czystumas pas Japonus.

A. V. Werstedt taip iszsitare nesenei iszėjusiam isz po spaudos savo apraszyme kelionės po Japoniją. Czystumas pas japonus yra vienu isz svarbiausių dalykų japoniezių civilizacijoj.

Biedniausias Japonijos gyventojas maudosi kas diena, o kaip kada net du sykį.

Mieste Tokio yra suvirsz 800 publiszkų namų maudymosi, isz kurių 300,000 ypatų kas dien naudojami ir tai už prekę nedaugiau kaip vieną centą už vieną iszsimaudymą; dėl vaikų da pigiau. Apart to veik kožnam privatiszkam japono gyvenime randasi maudynės.

Kaip žmonės sveikinasi.

Klysta tas, kurs mislije, kad paspaudimas rankos arba pasibuczziavimas yra pas visas tautas iszreiszkimu meilės ar pasisveikinimu. Pasibuczziavimas, ant paveikslo, yra suvis nežinomas pas Australėnus ir kitas dar tautas svieto. Ir murinai Vakarinėj Aprikoje suvis nebrangina to. Ženkliai pagūdones pas jūs taip gi skiresi nū musų, — ir taip, ant paveikslo, Australijoj ir ant nekurių salų, esanczių arti nū czion, žmonės kalbėdamiesi su ypata augsztesnės lūmos atisėda; kinietis gi, ženklui pagūdodos, nenusiima, kaip mes kepurės, bet atpeucz, užsideda ją, jeigu buvo be kepurės. Kafrai vel, ką gyvena Pietinė Aprikoj, szvilpavimu parodo savo pagūdą. Nekuriose apie linkėse Azijos ir Aprikos, pa-

donis atsigreže užpakaliu prie savo valdono, norėdamas iszreikszi del jo savo nusizemini mą; kiti da ženklui nusizemini nimo, prideda delną prie savo nosies. Keliaunjkai tvirtina, kad vienam isz Eskimosų gailvale, kuris apgyvendina žieminius, o tokiu budu szaltus krasztus Amerikos, norint iszreikszi meiliszką pagūdą, griebe viens kitam ranka už nosių; kitos vel tautos prie pasisveikinimo tamposi už nosių. Tokie tai tarp tautų pasaulės yra įvairus paprocziai. Pasitvirtina tūm musų priezodis, kad kas per szalis, tai ir paprotys toks.

Dainos.

Surinktos Krūpių parapijoje Sziauliu paviete.

64.

Szė naktele per naktele
Dar miegelio nemiegojau:
Ant žirgelio parsėdėjau,
Ant rankelių perrytojau.
Vai mergele, vai jaunoji
Ar neįunti kad asz atjoju?
Juntu, juntū kaip neįusiu;
Isz miegelio nepabundu.
Vai mergele mano jaunoji,
Kur asz dėsiu bėrą žirgelį?
Leisk žirgelį į rutų darželį,
Patsai eiki į svirnelį.
Lai ed' žirgas žalias rutelias,
Patsai valgik saldzius obūlius.
Vai mergele, vai jaunoji
Ar negaila žalių rutelių?
Gaila, gaila kaip negailės,
Bernuzėlio dar gailėnei....
Asz rutelias ir kitas pasėsiu
O bernelį kitą nebsulauksiu.
Pailėi 12. Sausio.

Marė Breinienė.

65.

O kam szėrei žirgelį neįodams?
O kam myli mergele neįodams?
Dėlto szėriau žirgelį, kad įosiu;
Dėlto myliu mergele, kad veįsiu.
Pėtnyczio, subato paszėriau, —
Nedėlios rytelį iszjojau.
Per laukelį įojau, dumojau;

Vartelius prijojau, rymoįau.
Iszeik mano mergele jaunoji,
Atkiak man vartelius margūsius.
Suriko, sukliko mergele
Augsztame margame svirnelij;
Pas savo margają skrynelę,
Pas savą branguį kraitelį.
Ko tu verki mergele rutelių?
Ko gailies rutų darzelio?
Ne tavo tvertas darzelis,
Ne tavo sėtos ruteles.
Brolaiczių tvertas darzelis,
Sesaiczių sėtos ruteles.
Pailėi 12 Sausio 1888.

Elzė.

Nauja kninga.

Aritmetika. Sutaisė S. Skaczkauckas. Chicago, Ill., Kasztu ir spaustuveje „Lietuvos“ 924 33 rd str., 1897. Iszleista knįga apima visą aritmetiką ir patelpa czion pamokinimai apie czielus skaitlius ir trupinius, prastus ir deszimitinius. Viskas apdirbta czion gana trumpai. Knįga szį yra didei naudinga ir velytina, kad kožnas ją turėtu.

J....s.

Padekavone.

Sudedu szirdingą aczių Elizabeth'o parapijonams ir vietiniam kunijgui už suteiktą mą paszelpą, sumoje \$11.

A. Rėklys.

Piknikas.

Draug. szv. Kazimiero isz New Yorko kele septintą metinį pikniką d. 31 Liepos (July) Washington parke, Grove L. I. Malonei uzpraszome visus lietuvius ir lietuvaites kaip isz New Yorko, Brooklyno, taip ir isz aplinkinių susirinkti ant to smagaus pasilinksminimo. Pradze ant 2 val. po piet. Prekę tikieto 25 c.

Szirdingai uzkviecziam

Komitetas.

Bausmė,

Pavasė vaikas.

(Tąsa)

Įdukusi kriokia szalta jo sriovė
Ant savo krantų szokinėja,
Tarytum pabudus jautri sązinė
Kankina dažnai piktadėja.
Bet nei jojo vilnys nūg rausvo dangaus
Jau gaisro sugavusios veidą, —
Isz džiaugsmo negreitai smarkauti paliaus,
Nors gaisro nemato visai da.
Bet aidas pasako augsztiem jo krantam,
Tie užiancziai antrina sriovei
Keiksmus ir dejavimus... Nemune, kam —
Tu karsztas jau buti paliovei?
Isz balės nūg putų ir szaltas vandū, —
Vienok jam nūg gaisro jau karszta, —
O, ne dovanai per tiek metų vaitoj', —
Iszgirdo nor syk brolių kersztą...

II.

Į virszų iszkyla rausvi spinduliai,
Kiti jau padangėsi karo,
Bet žvaigždės neszvieczia, jos slepias giliai,
Jos bijos vėlybo pazaro.
Nė zaibas ne žvilga, ne užia audra,
Bet gaisras ten szvieczia labiau da:
Ir viską uždengia ugninė skara,
Isz jos vėjas isznesza raudą...
Liepsna sykiaais geso, tik dumai jūdai
Tartum migla žemę isz ryto
Apsėmė — tač' tamsyj' pakilę kardai
Žemyn lyg zaibai kreivi krito.
Tik kaip kada sznypsztė įsiutus ugnis,
Lyg savo smarkumą malszino:
Tai kraujas, tekėdams jūdoms sriovėmis
Iszlietos liepsnoj' ją gesino.
Panėrę ugnij', kraipės, sukosi vis
Paveikslai, kraujais aptaszkyti,
Ir rodės, kvėpavo jie kibirksztimis, —
Lyg liepsną mokėjo praryti.
Isz szimtų krutinių nebvilties balsai,
Lyg giesmės skambėj' į padanges,
Tik balsas kaip koks tartum jūkės' liūsai
Ir truko tūj' viskas apspengęs...
Laszai smegenų da supūlę, tirszti,
Isz motynos veido isztiszkę,
Vaikelių akis jau aptaszke — karszti —
Ką ginti norėj' moteriszkę...
Czia tėv's atsiklaupęs: — priesz mirsiant sunus —
Tik žodį iszgirst reikalauja:
Sustaugė umai kalavijas smarkus,
Sujungė jūs, liedamas kraują.
Mergelė dejūja, rankas lauždama,
Iszjūkia ją gaisras užkaitęs;
Senelis tenai, moteris verkdamas,
Sukruvitas gul' jaunikaitis.

Virsz jų galvų, lyg zaibai nebyliai,
Taszkydami smegenis, kraują,
Rausvi kalavijai szvytrūja tyliai
Ir gaisras žibėt' nepaliauja.
Tai kersztas lietuvių! — žiurėkie dangau, —
Kam tamsyj' slepiesi mėnuli? —
Gailėdamas slėpkis giliau, — da giliau:
Juk tav szalis szita priguli!
Nevisada bus taip tamsu: juk naktis
Žmonėms tavo veidą parodys.
Vai! ką jie darys, kaip tavę pamatys?
Koks pirmas jų bus tavyp žodis?...
Ramysi jūs? — kodėl dar neramini?
Iszlysk: tavo veidas užkais tūj', —
Taip lygiai, kaip tie debesiai kruvini, —
Nė vėjas jau jų neiszklaisto.
Tai kersztas lietuvių! — žiurėkie naktie,
Stebėkis iszgasdita gamta! —
Jau kraujas szirdyj' jų karsztoj' sukrutėj',
Ir viskas ugne jau apsemta.
Ir Nemunas užia: pažino savus,
Suprato jau kvapą jų smurtų, —
Ir plaka szalta krutine į krantus —
Ir užia: lietuvių! vai kur tu?
Atsako jam verksmas, jam snypszczia ugnis —
Ir Nemunas pasotjtas džiaugias:
Gaszlia krutine mėto baltas vilnis —
Ir teka galingai sustaugęs.

III.

Jau laužas sukrautas, ugnis prirengta, —
Jau budeliai, viską sutaisia,
Sustojo aplinkui: tyli jų sznekta —
Da slaptą neatdengė baisia.
Apstoję kareiviai iszlėto murmėj',
Lyg tolimas balsas Perkuno:
Kam rengia? tučbut jau jūda nūdėmė
Szirdyj' prasikaltusioj' tuno
Bet kur yr auka? Ką įsiutus ugnis
Turės ant nepaprasto maisto? —
Sztai kas sudejavo ten po szakomis —
Isz lengvo jas budelis sklaisto:
Jau traukia, — kalti suskambėj' retėžiai,
Visi į ten sparcziai suziuro:
Jau gestantis gaisras apszvieczia gražiai
Sukruvita veidą Komturo.
Iszblizkės, su prakirsta galva gulėj', —
Tik sunkiai dejavo krutinė:
Szale jojo tamsiai žvilgėjo žolė —
Ją varvančiu krauju isztrynė.
Sukruto — pasuko aplink akimis,
Dvesūdamas vėl jas užvėrė:
Veidai užkietėję matyt buvo vis
Ir ginklai, — nūg kraujo ką žėri.
Jau budeliai už plaukų ima: — arti
Iszaugsztjtas laužas riogsojo,
Keli pagaliai jau rusėj' užkurti, —
Liepsna szviesi veržės prie jojo...
Jau prineszė, sztai jau pakėlė augsztyn,

Pat's lipa, Komtura uždeję, —
 Ir skubin': liezuvis liepsnos vis platyn
 Ir auga, ir arzina vėją.
 Tūjau jūdi dumai, tartum debesiai,
 Iszlėto vis kilo dangūna:
 Liepsna balzgena utė, — blaszkės placziai —
 Tartum maisztą prijautė dosną...
 Ir sztai virszui dumų Komturė galva
 Iszlindo dasykį ir dingo —
 Jo plaukus ugnis apipynė rausva, —
 Vainikas jo smerczio graudingo.
 Pavymu balsai kelių szimtų krutų
 Staugimą ugnies sumalszino:
 O! daug tenai buvo keiksmų iszreiksztų
 Ant to nelaimingo vaikinol
 Sztai vieną kareivį ant rankų draugai
 Iszkėlė — jis buvo da gyvas:
 Klaidzioms akimis liepsną sekė ilgai —
 Jis kruvinas: — kam toks akyvas?
 Ziurėjo: jo akys sudegusiam jau
 Ant amzių ne'pykantą žada.
 Dėlko?... tie ką stovi prie jojo arcziau, —
 Pažino jame savo vadą... (Toliaus bus)

Mythai, pasakos ir legendos Žiamaiczių

Surinkti ir iszleisti per D-ra Edm. Veckenstedta,
 vyresnyjį senoviaszkų kalbu mokytoją prie Nikolajaus
 gimnazijos Liepėjaje (Kursze).

Lietuviszkai iszguldė J. Szliupas, M. D.
 (Tąsa.)

Žiamaicziai klausė pamokinimų ir elgėsi palei patarmes, kokias apturėjo nū Žiamaitės. Keletas isz jų vienok buvo nepaklusnus ir to dėl tapė smarkiai nukoroti. Tada nukortiejie pasirįzo Žiamaitės daugiaus nebeklausyti, ir priesz ją susiburti. Jie surinko savo szalinįkus ir isztraukė priesz Žiamaitę. Bet toji nenorėjo pati kariauti priesz savo vaikus, ale pasiszaukė su savo szvilpyne Algį; pasiuntė jį pas Augszti, idant ans nukorotu susiburėlius, kaip ankscziaus Perkunas buvo supliekęs maisztinįkus. Ir tūjau aniolas Augsztis pribuvo su aniolais, kurie jam buvo padėti, ant didelio siaubuno, susiburėliai tapė per jį paveikti ir nustumti į pragarą.

Žiamaitė buvo savūsius pamokinusi visokių guvumų, tarp kito ko taip gi budavoti laivus. Tōkiu budu Žiamaicziai dabar įstengė ant marės vazinėtiesi. Vieną kartą didelė gauja Žiamaiczių persikėlė per jurę, kuri skalavo jų szalį. Jie papasakojo žmonėms, pas kurius jie buvo nukakę, apie laimę savoje žiamėje, kokia jie džiaugėsi po valdzia savos karalienės. Svetimiejie ėmė aniems pavydėti ir stengėsi Žiamaiczius sukeldinti priesz jų karalienę, įkalbinėdami, kad jie dar daug geriaus turėtu, kada jos valdzia būtų szalin numetę. Žiamaicziai buvo dėl szitų kalbų prieinami ir, kada vėl sugrižo į savo szalį, jie susiburė priesz savo karalienę. O toji pasiszaukė aniolą oro Algį ir pasiuntė jį pas Szveistiką, idant tasai nukorotu susiburėlius. Szveistikas liepė Giltinei su savom dukterim, Pavietre ir Cholera, ir aniolui bei aniolei mirties nuši-

dėti pas susiburėlius, o Pykūlis turėjo į pragarą gabenti pas tipelius. Tada gyvais likusiejie praszėsi mylistos ir ant Žiamaitės praszmo, kurį Algis nuneszė, Szveistikas įpraszė aniolą gydymo, Užveikimą, ir Sveikatą, kad gelbėtu sergancziūsius. Na gi Žiamaitė vėl tykiai vieszpatavo ant savųjų. Bet žmonės anapus marės taip buvo persiėmę pasakojimu Žiamaiczių, jūg jie sutarė užpulti žiamę Žiamaiczių. Kad Žiamaitė pamatė neprietelius prisiartinant, ji pasiuntė oro aniolą Algį į dangų, kad paklaustu, ar jai valė būtų traukti priesz szitūs neprietelius. Aniolai suėjo į kravą ir rodavojasi; daugumas jų sutiko ant to, kad Žiamaitė tegul kariauja priesz neprietelius, o Algis turėjo jai praneszti nutarimą aniolų. Tūjau Žiamaitė traukė su savo vajokais į kovą. Kada kariumenės stovėjo viena prieszais kita, Žiamaitė nusilauzė nendrę, stovinęzią ant lauko, ir ėmė ją pusti. Kaip tiktai neprieteliai iszgirdo balsą, jūs isztiko lūszumas ir kurtumas, taip jūg visi iki vienam tapė nugalabyti per Žiamaitę bei jos kareivius. Dabar Žiamaitė rįzosi neprietelius susijieszkoti jų paczių szalyjė, idant anie vėl nepareitu ant mislies, pasiūsti neprietelingą kariumenę priesz ją bei jos žmones. Kada Žiamaitė su savo kareiviais priėjo prie jurės, ji isztarė, nuskreipusi į vandenį, keletą zodzių priesz savę. Tūjau atplaukė didelė didelė žuvis. Žiamaitė ir jos kareiviai susėdo ant tosios, o žuvis nuneszė jūs visus per jurę. Czion jie iszlipo ant kraszto. Vos tai buvo pasidarę, kaip žuvis vėl pražuvo gilumoje jurės. Neprieteliai traukė į kovą, kada pamatė Žiamaitę ir jos kareivius, o Žiamaitė pabarstė dantis žmonių ir žirgų ant žiamės, potam ji pradėjo muszti į bugną, kurį ji turėjo pas savę. Tūjau iszaugo isz žmonių dantų pėksti kareiviai, o isz dantų žirgų ginklūti raiteliai. Szitie vajokai pūlėsi ant neprietelių ir kapojo jiems galvas, o Žiamaitė be pertrukio bugnyjo bugną. Kada kareiviai neprietelių buvo sunaikinti, Žiamaitė liovėsi bugnyjusi bugną: tūjau dingo vajokai ir ant žiamės gulėjo vėl dantys žmonių bei žirgų.

Potam Žiamaitė rengėsi grįzti namon su savaisiais. Kada jie priėjo prie jurės, Žiamaitė didelį akmenį pavertė į pyli. Ji įėjo į aną su savais kareiviais. Potam pylis pakilo į orą ir nusileidė ant kito jurės kraszto. Kada Žiamaicziai buvo isz tosios iszėję, tai vėl pavirto į akmenį.

Dabar gi buvo atsitikę, kad nebutyje Žiamaitės ir jos vajokų Latviai buvo įpūlę į žiamę Žiamaiczių. Vos tai Žiamaitė iszgirdo, kaip ji rįzosi Latvius už tatai pakoroti. Bet ji nebuvo danguje pasiprasziusi pavelenės dėl szitos kovos. Ant ugninio žirgo ji lėkė pirma savo kareivių priesz kariumenę neprietelių. Latvius karės kelionėje lydėjo dideli szunes. Koznas szū, kurs sulujo ant Žiamaitės, tūjau pastojo nebyliu, o Latviai pūlė nū ginklų Žiamaitės ir josios vajokų.

O Dievas užpyko, kam Žiamaitė buvo isztraukusi į vainą, neismeldusi ant to pavelenės danguje. Jis todėl pas aną pasiuntė Algį ir liepė anai pasakyti, kad laikas jau pasibaigęs ėsas, kur jai valė buvę ant žiamės buvoti, dabar ji vėl turinti grįzti į dangų.

Kad Žiamaitė buvo iszgirdusi szitą zinią, ji rinko savus kareivius aplink savę ir traukė su jais į tolimą, neuzgyventą žiamę. Ten niuksojo augsztas kalnas. Kalnas atsidarė priesz ją, ji įvedė savo vajokus į tajį, o ten szitie giliai sumigo. Žiamaitė pati sugrižo atgal isz kalno ir tasai vėl užsidarė, kada ji buvo iszėjusi isz ano. Potam nusileidė žiamyn debesys

ir nuneszė Ziamaitę augsztyń į dangų.

Tūmi pacziu laiku, kada tai pasidarė, nuskendo pylis Ziamaitės, kuri buvo stovėjusi ant salos.

Ziamaicziai lukuriavo ilgą laiką po to, kaip Ziamaitė buvo dingusi su savais kareiviais ir kaip pylis prieš jų akis buvo nuskendusi, ar negrįšz ji pati ir jos kariumenė. Bet kada-gi laukimas veltui nuėjo, tai ėmė plisti nūmonė tarp jų, kad Ziamaitė su visu nėsanti buvusi jų gentės motyna, o tik-tai raganė (ezėraunjkė), kuri savę už Ziamaitę ėsanti iszdavusi. To-gi dėl Ziamaicziai atkrito nū pamokinimų ir pateiki-mų, kokius jiems Ziamaitė buvo davusi: dora zuvo ir su ja laimė, ir veikia buvo daug nelabumo ir nelaimės szalyje Zia-maiczių.

Bet ir sziaip aplinkybės susidėjo, kurių dėl Ziamaicziams ėmė blogyn eiti. Po valei, mat, isz anų szalių, isz kurių Zia-maicziai bei Latviai buvo iszsidanginę, buvo kitos gentės nu-ėjusios į tas szalis, kurias seniaus apgyvendavo baisunai, o kurias Ziamaicziai buvo apvalę. Prie visų szitų genczių pri-tykojo aniolas ar aniolė žmogiszkame pavidale ir mokino jas religijos. O Ziamaicziams visos blogai velyjo apart vienos gentės, kuri apie szitą laiką taip-gi atsibascziusi buvo ir ne toli nū Ziamaiczių pasirinko savo sodybas. Buvo tai Prusai. Apart Latvių szitū vieni buvo su Ziamaicziams savo senesnėse kelionėse draugiszkai susitikę ir buvo jiems suteikę svetmy-lystą. Kada-gi szitas tris gentes daugeriopai neprieteliai spaudė, tai jos nutarė toliaus laikytiesi kruvoje ir isz draugės kariauti prieš savus neprietelius.

Bet vieną sykį pasitaikė, kad aniolai Gabrielis ir Szveis-tikas nepazinti traukė per žiamę Ziamaiczių, idant pamatyti, kaip szitie elgėsi. Bet azūt draugiszko priėmimo jie visur užtiko keiksmus ir apjūkimą. Aniolai nuėjo pas Dievą ir skundėsi, ką jie buvo nukentę. Jiems Dievas pavelyjo pako-roti piktadarius. Tūjau Szveistikas pasiuntė aniolus, kurie buvo jam padūti, į žiamę Ziamaiczių, aniolą ir aniolę mirties, Pavietrę ir Cholera, ir Giltinę, motyną ligų, lyginai kaip Py-kūlj, kuris palytėtūsius per pražutingus aniolus ar anioles tu-rėjo už korą gabenti į pragarą. Aniolas Mikolas sukurstė aplink gyvenanczias tautas traukti prieš Ziamaiczius. Jis pamokino anūs visus guvumus karės, taip-gi, kaip anie galė-tu Ziamaiczius užponiavoti per raganystas. Tada Ziamai-cziams ėjosi gana prastai ir jie butu isznaikinti buvę, jeigu ne Latviai bei Prusai visose kovose butu jiems smurcziai gelbė-ję. Galiaus beda tarp Ziamaiczių buvo didžiausia pastojusi. Tada bet-gi Ziamaitė susimylėjo ant savo žmonių. Ji tarė į savą sunų: „Tavi broliai ant žiamės yra artymais prapulties. Praszykis Dievo pavelenės, kad tu jiems pagelbą dūti galė-tum“. Dūngis tūjau nuėjo pas Diavą ir tasai davė jam rei-kauta pavelenę.

Tą dieną, kada tai buvo pasidarę, pasirodė navatnas pra-jovas ant dangaus. Buvo puikiausioji pagada ant svieto ir vienok nesiliovė perkunavę bei žaibavę. Stebuklingai puiki-muzika davėsi girdėti, bet nebuvo zinoma, isz kur ji atėjo. Tada prasivėrė dangus ir aniolas su auksine karuna ant gal-vos jodinėjo ant ugningo žirgo debesiūse szian ir ten. Pas-kui jį sekė didelis pulkas aniolų ir anolių. Vakarui atėjus, aniolas su savo palydovais buvo dingęs, muzika nutilo ir pa-siliovė griovę griaustiniai bei žaibai žaibavę.

Potam matė oro aniolą Algį kaip jis tirsztą debesį ant

žiamės žiamyn ir potam vėl į dangų varinėjo.

Tą patį vakarą atsitiko, kad keli burai, isz netyczzių į vie-ną namą susirinkę, girdėjo szunį ant kiemo balsiai lojant, po-tam szū staigu nutilo. Tūmi tarpu svetimas žmogus įėjo į grinczią ir praszėsi nakvynės, taip-gi valgyti ir gerti. Burai tacziaus iszjūkė svetimajį; jie atsakė anam praszant ir ap-szmeizė aną. Bet svetimasis užsimokėjo apjūku už apjūką ir keiksmu už keiksmą, ir tai daug arsziaus negu jam buvo pa-daryta. Tada burai supyko, ėmė svetimajį muszti ir norėjo jį per duris iszimesti. Bet tasai sugriebė vieną po kitam isz anų ir kožną, kurį pagriebęs buvo, iszmetė už durių. Veikia neliko nei vieno buro grinczioje, nors daug jų ten buvo buvę. Anie dabar žinojo, tūmi labiaus kad ant kiemo szū, kurs bu-vo sulujęs ant svetimojo, buvo nutilęs, kad su svetimūju ne kas gero yra. Jie paslapta susitarė aną nakezia nugalabyti, tūmi-gi tarpu praszėsi, kad pavelytu, jiems vėl į grinczią su-eiti; jie prisizadėjo svetimamjam dabar gerais buti. Svetima-sai tūmsyk buvo atsisėdęs pas peczių, nės buvo žiema, ir buvo liepės moterims bei vaikams, kurie buvo grinczioje pasilikę, kad padūtu valgyti ir gerti. Truputį paragavęs, jis praszė, kad jam parodytu grinczią, kurioj' jis galėtu miegoti, nės jis ėsas pavargęs. Jam tapė grinczia parodyta; svetimasai įėjo neimdamas žiburio su savimi. Burai tūjau griebėsi už valgio ir gėrimo, kuriūs svetimasai buvo palikęs, bet pasirodė, kad valgis bei gėrimas buvo taip kartus ir taip smirdėjo, jūg nė-kas negalėjo nėko ragauti: jie viską iszmetė per langą laukan drauge su mediniu bliudu, ant kurio valgis gulėjo, ir kupka, kurioj' buvo gėrimas beėsas. Isz netyczzių tū pacziu tarpu ėjo elgėta pro szalį. Tasai visąką pakėlė ir pasiėmė namon. Tada medinė kupka pavirto į auksinę, ir stebuklingai priim-nas gėrimas jame putojo. Medinis bliudas pavirto į sidabri-nę torėlką, ir valgiai ant jos taip buvo skanus, kaip jis dar nėkadus nebuvo valgęs. Kiek sykių jis nebutu ragavęs val-gymų bei gėrimo, bliudas ir kupka nėkadus neisztusztėjo.

Apie vidunaktį burai buvo pasigatavyje atsigiežti ant svetimojo. Jie pasiuntė vieną isz jų į grinczią, kur svetima-sai miegojo, idant tasai aną nuzurdotu. Tai-gi buras paty-liomis įkiutino į grinczią; ant jo dyvų toji taip buvo szviesi, lyg budamą liepsnose. Svetimasai gulėjo tykia užmerkęs akis ant lovos ir, rodosi, miegojo. Buras prislinko arsziaus ir stengėsi aną su savo peiliu perverti, bet geleztė nulūžo ir svetimasai pasiliko neužgautas. Potam buras mėgino mie-gantįjį užmuszti su kitokiais ginklais, vienok viskas buvo veltū, nės joks dursnis ar smugis jam nepadarė nei menkiau-sios skriaudos. Buras stebėjosi isz szito viso nemažai, įpatin-gai-gi, kad miegantysis neprabudo; jis pagrižęs pas anūs, ku-rie buvo jį pasiuntę, papasakojo, kas atsitikę buvo. Burai jūkėsi isz jo žodzių ir manė jį isz proto iszėjus, kad jis pasa-kojās aniems szitai kaipo teisybę. Na-gi jie patys įėjo į grin-czią svetimojo. Toji dabar buvo tamsi, o ant lovos negulėjo nėkas. Jau jie norėjo eiti laukan isz grinczios, kaip sztai jo-je taip vėl szviesu pasidarė, lyg grinczia stovėtu liepsnose, stai-gu svetimasai atsistojo prieš jųs. „Ar jus mislinate“, tarė ans, „kad asz nežinau apie jusų sumonę?“ Po szitų žodzių ans nutvėrė vieną po kitam isz jų ir metė kožną syk pagautąjį taip smarkiai per duris laukan, kad jis nulėkė toli-toli ant nūszalaus lauko. Potam žiamė atsidarė ir praryjo piktadėjus.

(Toliaus bus)

